

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis | Teismą](#) > [Teisinė Pagalba](#) > Romania

Teisinė pagalba

 Rumunija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Valstybinė teisinė pagalba gali būti teikiama šiomis formomis:

- sumokant užmokestį už paskirto ar pasirinkto advokato teikiamą atstovavimą, teisinę pagalbą ir, kai taikytina, gynybą, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis teise ar įgyvendinti teisėtą interesą teisme arba šią teisę ar interesą apginti, arba užkirsti kelią ginčui, toliau – advokato pagalba;
- sumokant ekspertui, vertėjui raštu arba žodžiu, kurių paslaugomis naudojamosi teismo procese, kai gaunamas teismo arba teisminės institucijos patvirtinimas, jeigu tokį mokėjimą privalo atlikti asmuo, prašantis valstybinės teisinės pagalbos;
- sumokant mokestį antstoliui;
- atleidžiant nuo teisinių išlaidų, įskaitant mokėtinas vykdymo užtikrinimo etapu, jas sumažinant, pakeičiant jų mokėjimo grafiką arba atidedant jų mokėjimą, kaip numatyta įstatyme.

Kai valstybinė teisinė pagalba teikiama ES valstybių narių piliečiams arba kitiems asmenims, kurių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės teritorijoje, patvirtinta valstybinė teisinė pagalba taip pat gali apimti:

- gavėjo pateiktų dokumentų, kurių teismas arba teisminė institucija pareikalavo bylai išspręsti, vertimo raštu išlaidas, o atitinkami pateikti arba gauti prašymai ir dokumentai neprivalo būti legalizuojami ir neprivalo būti atliekamas joks kitas lygiavertis formalumas;
- vertėjo žodžiu paslaugas teisme arba teisminėje institucijoje vykstančiame procese;
- išlaidas, patirtas dėl pagalbos gavėjo arba kito asmens privalomo atvykimo į Rumuniją teismo arba teisminės institucijos prašymu arba tais atvejais, kai teisės aktuose reikalaujama privalomo bet kurio iš šių asmenų dalyvavimo.

Teisę gauti teisinę pagalbą turintis asmuo, atitinkantis atsakyme į klausimą Nr. 3 išdėstytus reikalavimus, taip pat turi teisę, kad jam būtų kompensuotas mediatoriui sumokėtas mokestis, jeigu jis įrodo, kad iki teismo proceso pradžios jis praėjo atitinkamo ginčo mediacijos procesą, arba jeigu jis prašo mediacijos jau prasidėjus procesui, tačiau iki pirmo posėdžio dienos.

Valstybinė teisinė pagalba atskirai arba bendrai gali būti teikiama bet kuria iš minėtųjų formų. Atskirai arba bendrai bet kuria – advokato, eksperto, vertėjo raštu, vertėjo žodžiu arba antstolio pagalba – forma suteiktos valstybinės teisinės pagalbos vertė vienų metų laikotarpiu negali viršyti maksimalaus 12 nacionalinių bendrųjų minimaliųjų darbo užmokesčių ekvivalento taisy metais, kai buvo pateiktas pagalbos prašymas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Valstybinė teisinė pagalba yra valstybės skirta tam tikros formos pagalba, kuria siekiama užtikrinti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir vienodas galimybes pasiekti teisingumą, kad teisminėmis priemonėmis būtų užtikrinta galimybė naudotis tam tikromis teisėmis ar įgyvendinti teisėtus interesus, įskaitant galimybę užtikrinti teismo sprendimų ar kitų vykdomųjų dokumentų vykdymą.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Statymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 1 straipsnis)

3 Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą?

Bet kuris fizinis asmuo gali prašyti valstybinės teisinės pagalbos, jeigu jis, nekeldamas pavojaus savo šeimos išlaikymui, neišgali padengti tam tikro proceso teisinių išlaidų arba teisinės konsultacijos gavimo išlaidų, kad teisme būtų apginta teisė arba teisėtas interesas.

Šeima – tai sutuoktiniai, vaikai ar kiti jaunesni nei 18 metų palikuoniniai, kurie finansiškai priklauso nuo pareiškėjo, ir vyresni nei 18 metų, tačiau jaunesni nei 26 metų kiti palikuoniniai, jeigu jie tęsia studijas ir finansiškai priklauso nuo pareiškėjo. Šeimos nariu taip pat laikomas asmuo, gyvenantis toje pačioje nuolatinėje ar kitoje gyvenamojoje vietoje arba namų ūkyje kartu su pareiškėju, vaikais ar kitais jaunesniais nei 18 metų palikuoniais, kurie finansiškai priklauso nuo pareiškėjo, ir vyresniais nei 18 metų, tačiau jaunesniais nei 26 metų kitais palikuoniais, jeigu jie tęsia studijas ir finansiškai priklauso nuo pareiškėjo.

Teisę gauti valstybinę teisinę pagalbą turi asmenys, kurių vidutinės mėnesinės grynosios pajamos vienam šeimos nariui yra mažesnės negu 500 RON per paskutinius du mėnesius iki prašymo pateikimo. Šiuo atveju sumas, laikytinas valstybine teisine pagalba, visiškai sumoka valstybė. Jeigu vidutinės grynosios pajamos vienam šeimos nariui per paskutinius du mėnesius iki prašymo pateikimo yra mažesnės negu 800 RON, valstybė sumoka 50 proc. valstybine teisine pagalba laikytinų sumų. Ribinės pajamų sumos ir didžiausia suma, kuri gali būti skirta kaip teisinė pagalba, gali būti persvarstomos Vyriausybės nutarimu.

Valstybinė teisinė pagalba taip pat gali būti skiriama kitais atvejais, proporcingai pareiškėjo poreikiams, kai dėl faktinių ar numatytų teisinių išlaidų, įskaitant pragyvenimo išlaidų skirtumą tarp pareiškėjo nuolatinės arba įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės ir Rumunijos, tikėtina, bus sunku veiksmingai įgyvendinti pareiškėjo teisę kreiptis į teismą.

Nustatant pajamas atsižvelgiama į bet kurias reguliarias pajamas, pvz., darbo užmokestį, išmokas, mokesčius, nuomos mokesť, pelną iš profesijos ar savarankiško darbo ir kitas panašias pajamas, taip pat reguliariai mokėtinas sumas, pvz., nuomos mokesť ir išlaikymo prievolės.

Valstybinė teisinė pagalba skiriama nepriklausomai nuo pareiškėjo finansinės padėties, jeigu specialiajame įstatyme numatyta teisė į teisinę pagalbą arba į nemokamą teisinę pagalbą kaip apsaugos priemonę atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes, pvz., į tai, kad asmuo priklauso mažumai, yra neįgalus, turi tam tikrą statusą ar pan. Šiuo atveju valstybinė teisinė pagalba skiriama ir tada, kai asmuo neatitinka pajamų kriterijų, tačiau ji skiriama tik tam, kad būtų apsaugotos ar pripažintos tam tikros teisės ar teisėti interesai, kylantys iš ypatingos aplinkybės, dėl kurios pagal įstatymą pripažįstama teisė į teisinę pagalbą arba į nemokamą teisinę pagalbą, arba su ja susiję.

Teisė į valstybinę teisinę pagalbą išnyksta mirus šaliai arba taip pagerėjus tos šalies finansinei padėčiai, kad ji išgali sumokėti teisines išlaidas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Statymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 4, 5, 8, 81, 9, 10, 101, 2, 21 ir 50 straipsniai)

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?

Šiuo Skubos tvarka priimtu Vyriausybės nutarimu numatyta valstybinė teisinė pagalba skiriama civilinėse,

komercinėse, administracinėse, darbo ir socialinės apsaugos bylose, taip pat kitose bylose, išskyrus baudžiamąsias bylas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 3 straipsnis)

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Teisinės pagalbos bylose pagreitintas procesas nereglamentuojamas.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Valstybinės teisinės pagalbos prašymai, pateikiami pagal šį skyrių, parengiami pagal prašymo formą, išdėstyta priede, kuris yra Skubos tvarka priimto nutarimo sudedamoji dalis (*Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 49 straipsnis*).

FORMA

Teisinės pagalbos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje prašymas

Nurodymai:

1. Prieš pildydami prašymo formą, atidžiai perskaitykite šiuos nurodymus.
2. Prašymą užpildantis asmuo turi pateikti visą šioje formoje prašomą informaciją.
3. Dėl netikslios, netinkamos arba neišsamios informacijos jūsų prašymas gali būti nagrinėjamas ilgiau.
4. Į prašymą įtraukus klaidingą arba neišsamią informaciją gali kilti teisiniai padariniai ir teisinės pagalbos prašymas gali būti atmestas; jums taip pat gali būti pateikti kaltinimai baudžiamąja tvarka.
5. Pridėkite visus patvirtinamuosius dokumentus.
6. Atkreipkite dėmesį, kad šis prašymas neturi poveikio teismo procesui pradėti skirtam terminui, kurio reikia laikytis.
7. Prašyme nurodykite datą ir jį pasirašykite.

A1. Pareiškėjo asmens duomenys

Pavardė ir vardas

Gimimo data ir vieta

Asmens kodas

(Nuolatinės ar kitos gyvenamosios vietos) adresas

.....

Tel. / Faksas / El. paštas

A2. Teisinio atstovo (vieno iš tėvų, globėjo, rūpintojo ir kt.) duomenys, kai taikytina (pildoma, jeigu pareiškėjas turi teisinį atstovą)

Pavardė ir vardas

Gimimo data ir vieta

Asmens kodas

Adresas

Tel. / Faksas / El. paštas

A3. Pareiškėjo advokato asmens duomenys, kai taikytina (pildoma, jeigu pareiškėjas jau turi advokatą)

Pavardė ir vardas

Adresas

Tel. / Faksas / El. paštas

B. Informacija apie ginčą, dėl kurio prašoma teisinės pagalbos

Pridėkite visų patvirtinamųjų dokumentų kopijas.

B1. Ginčo pobūdis (santuokos nutraukimas, darbo ginčas ar kt.)

B2. Ginčo vertė, jeigu ją galima išreikšti pinigais, ir valiuta, kuria išreiškiama ginčo vertė

B3. Padėties, kuriai išspręsti prašoma valstybinės teisinės pagalbos, aprašymas (įskaitant kompetentingą teismą, posėdžio datą, įrodymus ir kt.)

C. Bylos duomenys

Pridėkite visų patvirtinamųjų dokumentų kopijas.

C1. Dabartinis arba būsimas jūsų statusas byloje (ieškovas ar atsakovas)

Aprašykite nagrinėti pateikto reikalavimo dalyką

.....

Oponento vardas, pavardė ir kontaktiniai duomenys

.....

C2. Kai taikytina – ypatingos priežastys, dėl kurių šis prašymas turėtų būti išnagrinėtas skubiai

C3. Išvardykite išlaidas, kurias turėtų būti sumokamos pagal šį prašymą (pažymėkite)

–

a) advokato pagalba;

–

b) eksperto užmokestis;

–

c) užmokestis vertėjui raštu arba vertėjui žodžiu, kurių paslaugomis naudojamosi teismo procese;

–

d) antstolio mokesčio sumokėjimas;

–

e) atleidimas nuo teisinių išlaidų ir (arba) užstatų, įskaitant išlaidas ir užstatus, mokėtinus vykdymo užtikrinimo etapu, jų sumažinimas, jų mokėjimo grafiko pakeitimas arba jų mokėjimo atidėjimas, kaip numatyta įstatyme.

C4. Nurodykite, ar valstybinės teisinės pagalbos prašoma siekiant gauti:

- advokato pagalbą atliekant neteismines procedūras;
- advokato pagalbą iki teismo proceso pradžios;
- advokato pagalbą (konsultaciją ir (arba) atstovavimą) vykstančiame teismo procese. Šiuo atveju nurodykite:
 - registracijos numerį;
 - posėdžių datas;
 - teismo pavadinimą;
 - teismo adresą;
- advokato pagalbą naudojantis teismo sprendimo teisminės peržiūros procedūromis. Šiuo atveju nurodykite:
 - teismo pavadinimą;
 - teismo sprendimo datą;
 - priežastį, kodėl prašoma pagalbos;
 - apeliacinį skundą, kuriuo apskundžiamas teismo sprendimas;
- advokato pagalbą vykdymo užtikrinimo procese. Šiuo atveju nurodykite:
 - teismo pavadinimą;
 - teismo sprendimo datą arba kito vykdomojo dokumento išdavimo datą.

C6. Nurodykite, ar turite kokį nors draudimą ar kitų teisių ir priemonių, kuriomis būtų galima visiškai ar iš dalies padengti teisines išlaidas.

Jeigu taip, nurodykite išsamiai:

.....

.....

D. Šeimos padėtis

Kiek žmonių gyvena jūsų namų ūkyje? |_____|

Nurodykite jų ryšį su jumis

| Pavardė ir | Ryšys su | Gimimo data| Ar šis| Ar |

vardas	pareiškėju	(nepilnamečiams)	asmuo	pareiškėjas yra
			yra finansiškai priklausomas	finansiškai priklausomas
			nuo pareiškėjo?	nuo šio asmens?

| | | | _ | _ |

| | | | || | || |

| | | | _ | _ |

| | | | || | || |

Ar esama asmens, kuris yra finansiškai priklausomas nuo jūsų, tačiau su jumis negyvena?

| Vardas ir pavardė | Ryšys su pareiškėju | Gimimo data |

| | | (nepilnamečiams) |

| | | |

| | | |

| | | |

Ar esate finansiškai priklausomas nuo asmens, kuris su jumis negyvena?

| Pavardė ir vardas | Ryšys su pareiškėju |

| | | |

| | | |

| | | |

E. Finansinė informacija

Pateikite visą informaciją apie save, savo sugyventinį arba sutuoktinį, apie bet kurį asmenį, kuris yra finansiškai priklausomas nuo jūsų, arba, kai taikytina, apie bet kurį asmenį, nuo kurio jūs esate finansiškai priklausomas.

Jeigu iš asmens, nuo kurio jūs esate finansiškai priklausomas, jūs gaunate kitų finansinių įnašų negu išlaikymas, tačiau šis asmuo su jumis negyvena, nurodykite tai skiltyje E.1 „Kitos pajamos“.

Jeigu teikiate finansinę paramą nuo jūsų finansiškai nepriklausomam asmeniui, kuris su jumis negyvena, nurodykite tai skiltyje E.3 „Kitos išlaidos“.

Pridėkite visus pirmiau aprašytų atvejų patvirtinamuosius dokumentus.

Lentelėje nurodykite valiutą, kuria išreiškiate pinigines vertes, jeigu jos išreiškiamos kita valiuta negu RON.

[E.1. Duomenys apie |I. Pareiškėjas|III. Sutuoktinis arba|III. Išlaikytiniai|IV. Asmenys |

mėnesines pajamas		sugyventinis		remiantys
				pareiškėją
Darbo užmokestis,				
kompensacijos:				
Pelnas iš verslo:				
Pensijos:				
Pajamos:				
Išmokos iš				
valstybės:				
1. Pašalpos:				
2. Bedarbio pašalpa				
ir socialinis				
draudimas:				

Pajamos iš				
teisių				
į tam tikrą				
kilnojamąjį ar nekilnojamąjį turta:				
Kitos pajamos:				
IŠ VISO:				

[E.2. Turto |I. Pareiškėjas |II. Sutuoktinis arba|III. Išlaikytiniai|IV. Asmenys]

suma		sugyventinis		remiantys	
				pareiškėją	
Pastatas, kuriame					
gyvenate jūs:					
Kitas pastatas:					
Žemė:					
Santaupos:					
Akcijos:					
Motorinės transporto priemonės:					
Kitas turtas:					
IŠ VISO:					

| | | | |

|E.3. Mėnesinės |I. Pareiškėjas |II. Sutuoktinis arba|III. Išlaikytiniai|IV. Asmenys |

|išlaidos | |sugyventinis | |remiantys|

| | | ||

| | | | |pareiškėją|

| | | | |

|Mokesčiai: | | | | |

| | | | |

|Socialinio | | | | |

|draudimo [mokos:] | | | | |

| | | | |

|Vietos mokesčiai: | | | | |

| | | | |

|Hipotekos | | | | |

|išlaidos: | | | | |

| | | | |

|Nuomos ir būsto | | | | |

|išlaidos: | | | | |

| | | | |

|Švietimo | | | | |

|išlaidos: | | | | |

| | | | |

|Švietimas | | | | |

|Vaikų priežiūros | | | | |

|išlaidos: | | | | |

| | | | |

|Mokėjimai dalimis: | | | | |

| | | | |

|Paskolų | | | | |

|grąžinimas: | | | | |

Kitiems asmenims mokamas išlaikymas				
pagal				
teisinę prievolę:				
Kitos išlaidos:				
IŠ VISO:				

Garbingai pareiškiu, kad pateikta informacija yra teisinga bei išsami ir įsipareigoju prašymą nagrinėjančiai institucijai nedelsdamas deklaruoti bet kokius savo finansinės padėties pasikeitimus.

Parengta (vieta)

Data

Parašas

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Valstybinės teisinės pagalbos prašymas išdėstomas raštu, jame nurodomas proceso, dėl kurio prašoma valstybinės teisinės pagalbos, dalykas ir pobūdis, pareiškėjo ir jo šeimos narių tapatybė, asmens kodas, nuolatinė gyvenamoji vieta ir finansinė padėtis, pridedami jo ir jo šeimos narių pajamų patvirtinamieji dokumentai ir išlaikymo ar mokėjimo prievolių įrodymai. Prie prašymo taip pat pridedama pareiškėjo priesaikos deklaracija, kurioje nurodoma, ar per pastaruosius 12 mėn. jis gavo kokią nors valstybinę teisinę pagalbą, kokia forma, dėl kokio dalyko ir kokia tos pagalbos suma.

Teismas gali pareikalauti, kad šalys pateiktų paaiškinimus ir įrodymus arba kad kompetentingos institucijos pateiktų rašytinę informaciją.

Neteisminę pagalbą skiria kiekvienoje advokatūroje įsteigta Teisinės pagalbos tarnyba, remdamasi prašymu, kurio pavyzdį yra patvirtinęs Teisinės pagalbos koordinavimo departamentas, prašyme nurodomas pagalbos prašymo dalykas ir pobūdis, pareiškėjo ir jo šeimos narių tapatybė, asmens kodas, nuolatinė gyvenamoji vieta ir finansinė padėtis, prie prašymo pridedami pareiškėjo ir jo šeimos narių pajamų patvirtinamieji dokumentai ir išlaikymo arba mokėjimo prievolių įrodymai.

Prie prašymo taip pat pridedama pareiškėjo priesaikos deklaracija, kurioje nurodoma, ar per pastaruosius 12 mėn. jis gavo kokią nors valstybinę teisinę pagalbą, kokia forma, dėl kokio dalyko ir kokia tos pagalbos suma.

Pareiškėjas savo finansinei padėčiai įrodyti iš esmės pateikia šiuos dokumentus:

- pareiškėjo ir kitų jo šeimos narių pajamų patvirtinimą;
- šeimos registro įrašą ir, kai taikytina, vaikų gimimo liudijimus;
- kai taikytina – pareiškėjo arba vaiko negalios pažymėjimą;
- priesaikos deklaraciją, kurioje nurodoma, kad pareiškėjas ir jo šeimos nariai negauna papildomų pajamų;
- priesaikos deklaraciją dėl pareiškėjo ir jo šeimos narių turto;
- priesaikos deklaraciją, kurioje nurodoma, jog pareiškėjas ir (arba) kitas iš tėvų pareiškia, kad vaikas nėra patikėtas ar priskirtas kito įgalioto privataus organo ar valstybinės tarnybos, arba kito juridinio asmens globai;
- kompetentingų institucijų pateiktus įrodymus dėl pareiškėjo vardu arba, kai taikytina, kitų jo šeimos narių

- vardu turimo apmokestinamo turto deklaracijos;
- kitus dokumentus, reikalingus siekiant įrodyti teisę pagal teisės aktus gauti teisinę pagalbą.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 14 straipsnis ir Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 73 straipsnis.)

8 Kam turiu pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Valstybinės teisinės pagalbos prašymas adresuojamas kompetentingam teismui, nagrinėjančiam bylą, dėl kurios prašoma pagalbos; kai valstybinės teisinės pagalbos prašoma teismo sprendimo vykdymui užtikrinti, prašymas priklauso už sprendimo vykdymo užtikrinimą atsakingo teismo kompetencijai. Kai kompetentingo teismo nustatyti negalima, dėl prašymo sprendžia apylinkės teismas, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso pareiškėjo nuolatinė ar kita gyvenamoji vieta.

Jeigu valstybinės teisinės pagalbos prašoma vykstančiame teismo procese, dėl valstybinės teisinės pagalbos prašymo, kai taikytina, sprendžia kolegija, kuriai pavesta nagrinėti pagrindinį pareiškimą.

Valstybinė teisinė pagalba skiriama bet kuriuo proceso momentu nuo tos dienos, kai suinteresuotoji šalis pateikė prašymą, ir teikiama visu procesiniu etapu, kuriuo jos buvo paprašyta. Už valstybinės teisinės pagalbos prašymą žyminis mokestis netaikomas.

Valstybinė teisinė pagalba, reikalinga siekiant pasinaudoti teisminės peržiūros procedūromis, gali būti skirta pagal naują prašymą. Valstybinės teisinės pagalbos, skirtos naudotis teisminės peržiūros procedūromis, prašymas adresuojamas teismui, kurio sprendimas turi būti apskundžiamas per apeliacinio skundo pateikimo terminą, ir dėl jo skubos tvarka nusprendžia kita kolegija, negu ta, kuri nagrinėjo bylą iš esmės.

Pateikus valstybinės teisinės pagalbos prašymą, apeliacinio skundo pateikimo terminas nutraukiamas tik vieną kartą, jeigu pareiškėjas per dešimt dienų pateikia patvirtinamuosius dokumentus. Naujas apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią pranešama apie išvadą dėl valstybinės teisinės pagalbos prašymo arba, kai taikytina, peržiūros prašymo priėmimo arba atmetimo.

Jeigu valstybinės teisinės pagalbos prašymas priimamas, teismas apie išvadą nedelsdamas praneša pareiškėjui ir advokatūrai. Advokatūra per 48 valandas turi paskirti advokatą, kuris turi teisę atitinkamu atveju vesti bylą bet kuriame apeliaciniame teisme. Advokato skyrimo data ir advokato duomenys per 48 valandas perduodami teismui ir pareiškėjui. Naujas apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo advokato skyrimo dienos.

Neteisminę pagalbą skiria kiekvienoje advokatūroje įsteigta Teisinės pagalbos tarnyba, remdamasi prašymu, kurio pavyzdį yra patvirtinęs Teisinės pagalbos koordinavimo departamentas, prašyme nurodomas pagalbos prašymo dalykas ir pobūdis, pareiškėjo ir jo šeimos narių tapatybė, asmens kodas, nuolatinė gyvenamoji vieta ir finansinė padėtis, prie prašymo pridedami pareiškėjo ir jo šeimos narių pajamų patvirtinamieji dokumentai ir išlaikymo arba mokėjimo prievolių įrodymai.

Prie prašymo taip pat pridedama pareiškėjo priesaikos deklaracija, kurioje nurodoma, ar per pastaruosius 12 mėn. jis gavo kokią nors valstybinę teisinę pagalbą, kokia forma, dėl kokio dalyko ir kokia tos pagalbos suma.

Neteisminės pagalbos prašymas teikiamas Teisinės pagalbos tarnybai ir išnagrinėjamas per 15 darbo dienų nuo registracijos dienos, priimant, atitinkamais atvejais, sprendimą patenkinti prašymą arba jį atmesti. Sprendimas per penkias darbo dienas nuo jo išdavimo dienos įteikiamas pareiškėjui. Sprendimą, kuriuo neteisminės pagalbos prašymas atmetamas, per penkias dienas nuo pranešimo apie jį galima užginčyti advokatūros taryboje. Prieštaravimus sprendimui dėl atmetimo per pirmąjį advokatūros tarybos posėdį skubos tvarka nagrinėja advokatūros taryba.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 11, 12 ir 13 straipsniai ir Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 73 straipsnis.)

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Teismas nutartį dėl valstybinės teisinės pagalbos prašymo priima nešaukdamas šalių, paskelbdamas uždaramame posėdyje priimtą motyvuotą išvadą. Suinteresuotoji šalis per penkias dienas nuo išvados įteikimo gali pateikti išvados, kuria atmetamas valstybinės teisinės pagalbos prašymas, peržiūros prašymą. Peržiūros prašymą uždaramame posėdyje išnagrinėja kita kolegija ir teismas priima neatšaukiamą išvadą.

Jeigu valstybinės teisinės pagalbos prašymas buvo patenkintas ir buvo suteikta pagalba skiriant advokatą, tas prašymas ir išvada dėl jo patenkinimo nedelsiant siunčiami to teismo jurisdikcijai priklausančios advokatūros pirmininkui. Advokatūros pirmininkas arba advokatas, kuriam pirmininkas pavedė šią užduotį, per tris dienas paskiria Teisinės pagalbos registro sąraše esantį advokatą ir jam nusiunčia išvadą kartu su pranešimu apie skyrimą. Be to, advokatūros pirmininkas valstybinės teisinės pagalbos gavėjui turi pranešti paskirto advokato vardą ir pavardę. Valstybinės teisinės pagalbos gavėjas gali pats paprašyti skirti tam tikrą advokatą, jeigu pagal teisės aktus šis advokatas duoda sutikimą.

Neteisminės pagalbos prašymas teikiamas kiekvienos advokatūros Teisinės pagalbos tarnybai ir išnagrinėjamas per 15 darbo dienų nuo registracijos dienos, priimant, atitinkamais atvejais, sprendimą patenkinti prašymą arba jį atmesti. Sprendimas per penkias darbo dienas nuo jo išdavimo dienos įteikiamas pareiškėjui. Pagal sprendimą skirti neteisminę pagalbą kompetentingos advokatūros pirmininkas paskiria advokatą iš advokatūros Teisinės pagalbos registro. Jeigu įmanoma, advokatūros pirmininkas gali pritarti, kad neteisminę pagalbą teiktų asmens, kuriam skirta teisinė pagalba, pasirinktas advokatas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 15 straipsnis ir Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 73 straipsnis.)

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Valstybinė teisinė pagalba, kaip advokato pagalba, skiriama pagal Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, naują redakciją su vėlesniais pakeitimais ir papildymais – šiame įstatyme reglamentuojama teisinė pagalba arba nemokama teisinė pagalba.

Jeigu valstybinės teisinės pagalbos prašymas buvo patenkintas ir buvo suteikta pagalba skiriant advokatą, tas prašymas ir išvada dėl jo patenkinimo nedelsiant siunčiami to teismo jurisdikcijai priklausančios advokatūros pirmininkui. Advokatūros pirmininkas arba advokatas, kuriam pirmininkas pavedė šią užduotį, per tris dienas paskiria Teisinės pagalbos registro sąraše esantį advokatą ir jam nusiunčia išvadą kartu su pranešimu apie skyrimą. Be to, advokatūros pirmininkas valstybinės teisinės pagalbos gavėjui turi pranešti paskirto advokato vardą ir pavardę. Valstybinės teisinės pagalbos gavėjas gali pats paprašyti skirti tam tikrą advokatą, jeigu pagal teisės aktus šis advokatas duoda sutikimą.

Advokato pagalba taip pat gali būti neteisminė, ją sudaro konsultacijos, prašymų, peticijų ar pranešimų teikimas ir kitų teisinių veiksmų inicijavimas, atstovavimas klientams valdžios institucijose, išskyrus teismines institucijas ar teisinius įgaliojimus turinčias institucijas, siekiant užtikrinti tam tikrų teisių ar teisėtų interesų įgyvendinimą. Teikiant neteisminę pagalbą, pareiškėjui turi būti suteikiama aiški ir prieinama galiojančiose teisės nuostatose nurodyta informacija dėl kompetentingų institucijų ir, jeigu įmanoma, informacija apie teisės aktuose numatytus pareiškėjo nurodytos teisės ar intereso pripažinimo, suteikimo arba įgyvendinimo reikalavimus, terminus ir procedūras. Neteisminė pagalba skiriama pagal Įstatymo Nr. 51/1995 naują redakciją su vėlesniais pakeitimais ir papildymais.

Neteisminės pagalbos prašymas teikiamas kiekvienos advokatūros Teisinės pagalbos tarnybai ir išnagrinėjamas per 15 darbo dienų nuo registracijos dienos, priimant, atitinkamais atvejais, sprendimą patenkinti prašymą arba jį atmesti. Sprendimas per penkias darbo dienas nuo jo išdavimo dienos įteikiamas pareiškėjui. Sprendimą, kuriuo neteisminės pagalbos prašymas atmetamas, per penkias dienas nuo pranešimo apie jį galima užginčyti advokatūros taryboje. Prieštaravimus sprendimui dėl atmetimo per pirmąjį advokatūros tarybos posėdį skubos tvarka nagrinėja advokatūros taryba.

Pagal sprendimą skirti neteisminę pagalbą kompetentingos advokatūros pirmininkas paskiria advokatą iš advokatūros Teisinės pagalbos registro. Jeigu įmanoma, advokatūros pirmininkas gali pritarti, kad neteisminę

pagalbą teiktų asmens, kuriam skirta teisinė pagalba, pasirinktas advokatas.

Kai valstybinės teisinės pagalbos prašymas patenkinamas sumokant eksperto, vertėjo raštu arba vertėjo žodžiu užmokestį, išvadoje, kuria skiriama pagalba, taip pat nustatomas negalutinis jiems mokėtinas užmokestis. Po to, kai suteikiama paslauga, už kurią buvo sumokėtas negalutinis užmokestis, teismas nustato galutinį užmokestį.

Kai valstybinės teisinės pagalbos prašymas patenkinamas sumokant antstolio mokestį, išvadoje, kuria skiriama pagalba, taip pat nustatomas negalutinis antstolio mokestis, priklausantis nuo bylos sudėtingumo tą dieną. Prašymas ir išvada dėl prašymo patenkinimo kuo greičiau siunčiami to teismo jurisdikcijai priklausantiems teritoriniams antstolių rūmams. Teritorinių antstolių rūmų taryba per tris dienas turi skirti antstolį, kuriam ji nusiunčia atitinkamą išvadą kartu su pranešimu apie skyrimą. Be to, pirmininkas valstybinės teisinės pagalbos gavėjui turi pranešti paskirto antstolio vardą ir pavardę. Valstybinės teisinės pagalbos gavėjas gali pats paprašyti skirti konkretų teritorinę kompetenciją turintį antstolį.

Po to, kai antstolis atlieka teisės aktuose ir jam taikytinose administracinėse nuostatose numatytas savo pareigas, teismas, laikydamasis teisės aktuose nustatytų mokesčių ribų, antstolio prašymu nustato galutinį mokestį, priklausantį nuo bylos sudėtingumo ir atlikto darbo apimties.

Kai patenkinamas prašymas, pagal kurį suteikiamos galimybės sumokėti teises išlaidas, išvadoje nustatomas, kai taikytina, atleidimas nuo mokėjimo, mokėjimo sumažinimas, mokėjimo terminai ir mokėjimo dalimis vertė. Kai mokėtinos teisinės išlaidos dvigubai viršija pareiškėjo šeimos mėnesines grynąsias pajamas už mėnesį, buvusį iki valstybinės teisinės pagalbos prašymo pateikimo, mokėjimas išskirstomas taip, kad mokėtina mėnesinė dalis neviršytų pusės šeimai tenkančių grynųjų pajamų, nebent teismas mano, jog būtina skirti kitokios, palankesnės formos pagalbą. Teisinių išlaidų mokėjimas gali būti išskirstomas į ne daugiau kaip 48 mėnesines dalis.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 23, 24, 25, 32, 33, 34 ir 35 straipsniai ir Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 71 ir 73 straipsniai.)

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Valstybinė teisinė pagalba, kaip advokato pagalba, skiriama pagal Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, naują redakciją su vėlesniais pakeitimais ir papildymais – šiame Įstatyme reglamentuojama teisinė pagalba arba nemokama teisinė pagalba.

Jeigu valstybinės teisinės pagalbos prašymas buvo patenkintas ir buvo suteikta pagalba skiriant advokatą, tas prašymas ir išvada dėl jo patenkinimo nedelsiant siunčiami to teismo jurisdikcijai priklausančios advokatūros pirmininkui. Advokatūros pirmininkas arba advokatas, kuriam pirmininkas pavedė šią užduotį, per tris dienas paskiria Teisinės pagalbos registro sąraše esantį advokatą ir jam nusiunčia išvadą kartu su pranešimu apie skyrimą. Be to, advokatūros pirmininkas valstybinės teisinės pagalbos gavėjui turi pranešti paskirto advokato vardą ir pavardę. Valstybinės teisinės pagalbos gavėjas gali pats paprašyti skirti tam tikrą advokatą, jeigu pagal teisės aktus šis advokatas duoda sutikimą.

Neteisminės pagalbos atveju pagal sprendimą skirti neteisminę pagalbą kompetentingos advokatūros pirmininkas paskiria advokatą iš advokatūros Teisinės pagalbos registro. Jeigu įmanoma, advokatūros pirmininkas gali pritarti, kad neteisminę pagalbą teiktų asmens, kuriam skirta teisinė pagalba, pasirinktas advokatas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 23 ir 35 straipsniai ir Įstatymo Nr. 51/1995 dėl advokato profesijos organizavimo ir vertimosi ja, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 71 ir 73 straipsniai.)

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Valstybinė teisinė pagalba gali būti teikiama šiomis formomis:

a) sumokant užmokestį už paskirto ar pasirinkto advokato teikiamą atstovavimą, teisinę pagalbą ir, kai taikytina,

gynybą, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis teise ar įgyvendinti teisėtą interesą teisme arba šią teisę ar interesą apginti, arba užkirsti kelią ginčui, toliau – advokato pagalba;

b) sumokant ekspertui, vertėjui raštu arba žodžiu, kurių paslaugomis naudojama teismo procese, kai gaunamas teismo arba teisminės institucijos patvirtinimas, jeigu tokį mokėjimą privalo atlikti asmuo, prašantis valstybinės teisinės pagalbos;

c) sumokant mokesť antstoliui;

d) atleidžiant nuo teisinių išlaidų, įskaitant mokėtinas vykdymo užtikrinimo etapu, jas sumažinant, pakeičiant jų mokėjimo grafiką arba atidedant jų mokėjimą, kaip numatyta įstatyme.

Kai valstybinė teisinė pagalba teikiama ES valstybių narių piliečiams arba kitiems asmenims, kurių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės teritorijoje, patvirtinta valstybinė teisinė pagalba taip pat gali apimti:

a) gavėjo pateiktų dokumentų, kurių teismas arba teisminė institucija pareikalavo bylai išspręsti, vertimo raštu išlaidas, o pagal šį skyrių pateikti arba gauti atitinkami prašymai ir dokumentai neprivalo būti legalizuojami ir neprivalo būti atliekamas joks kitas lygiavertis formalumas;

b) vertėjo žodžiu paslaugas teisme arba teisminėje institucijoje vykstančiame procese;

c) išlaidas, patirtas dėl pagalbos gavėjo arba kito asmens privalomo atvykimo į Rumuniją teismo arba teisminės institucijos prašymu arba tais atvejais, kai teisės aktuose reikalaujama privalomo bet kurio iš šių asmenų dalyvavimo.

Valstybinė teisinė pagalba atskirai arba bendrai gali būti teikiama bet kuria iš minėtųjų formų. Atskirai arba bendrai bet kuria – advokato, eksperto, vertėjo raštu, vertėjo žodžiu arba antstolio pagalba – forma suteiktos valstybinės teisinės pagalbos vertė vienų metų laikotarpiu negali viršyti maksimalaus 12 nacionalinių bendrųjų minimaliųjų darbo užmokesčių ekvivalento tais metais, kai buvo pateiktas pagalbos prašymas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 6, 7 ir 44 straipsniai.)

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Išlaidas, nuo kurių šalis buvo atleista arba kurios jai buvo sumažintos skyrus valstybinę teisinę pagalbą, privalo sumokėti kita šalis, jeigu ji pralaimi bylą. Bylą pralaimėjusi šalis privalo sumokėti šias sumas valstybei.

Jeigu bylą pralaimi valstybinę teisinę pagalbą gavusi šalis, ji privalo padengti valstybės patirtas proceso išlaidas. Tačiau teismas, išspręsdamas bylą, gali nuspręsti įpareigoti valstybinę teisinę pagalbą gavusią šalį visiškai arba iš dalies atlyginti valstybės patirtas išlaidas, jeigu šalis bylą pralaimėjo dėl savo nerūpestingo elgesio proceso metu arba jeigu teismo sprendimu buvo nustatytas piktnaudžiavimas teise.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 18 ir 19 straipsniai.)

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Jeigu byloje, dėl kurios buvo skirta teisinė pagalba, priimtas teismo sprendimas skundžiamas apeliacine tvarka, ankstesniu procesiniu etapu kaip advokato pagalba skirta valstybinė teisinė pagalba teisėtai pratęsiama ir apima apeliacinio skundo pareiškimo ir motyvų parengimą, taip pat naudojimąsi apeliaciniu procesu ir jo vykdymą.

Apie priimtą sprendimą, kurį galima apskųsti apeliacine tvarka, nedelsiant pranešama advokatūrai ir pateikiama išvados skirti valstybinę teisinę pagalbą kopija, kad advokatūra šią informaciją patikrintų ir patvirtintų, arba, kai taikytina, kad būtų galima skirti advokatą, turintį teisę vesti bylą apeliaciniame teisme. Advokatas turi teisę į atskirą užmokestį už apeliacinį procesą, šį užmokestį pagal teisės aktus nustato apeliacinis teismas.

Jeigu šalis ankstesniu procesiniu apeliacinio proceso etapu valstybinės teisinės pagalbos negavo, jos prašoma teikiant naują prašymą.

Naujas apeliacinio skundo pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo advokato skyrimo ar patvirtinimo dienos. Advokato skyrimo data ir advokato duomenys per 48 valandas perduodami teismui ir pareiškėjui.

Apeliacinis teismas patikrina, ar vis dar vykdomi valstybinės teisinės pagalbos skyrimo reikalavimai. Jeigu teismas nustato, kad reikalavimai nebevykdomi, jis, priimdamas išvadą, nusprendžia nutraukti teisinę pagalbą ir įpareigoti šalį visiškai arba iš dalies grąžinti valstybės patirtas išlaidas advokato užmokesčiui.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 13.1 straipsnis.)

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Teisė į valstybinę teisinę pagalbą išnyksta mirus šaliai arba taip pagerėjus tos šalies finansinei padėčiai, kad ji išgali sumokėti teisines išlaidas.

Priėmus valstybinės teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjas informuojamas, kad, jeigu jis pralaimės bylą, jam teks padengti kitos šalies teisines išlaidas ir jam gali tekti grąžinti kaip valstybinę teisinę pagalbą gautas sumas, jeigu suinteresuotoji šalis kreipsis į valstybinę teisinę pagalbą skyrusį teismą ir pateiks asmens, kurio prašymas buvo patenkintas, tikrosios padėties įrodymus; atliekant naujus tyrimus, valstybinės teisinės pagalbos teikimas nestabdomas.

Jeigu teismas nustato, kad valstybinės teisinės pagalbos prašymas buvo pateiktas nesąžiningai, nuslepiant tiesą, jis paskelbia išvadą, kuria valstybinę teisinę pagalbą nepagrįstai gavęs asmuo įpareigojamas kaip kompensaciją grąžinti sumas, nuo kurių jis buvo atleistas, ir sumokėti baudą, iki penkių kartų didesnę už sumą, nuo kurios jis nepagrįstai buvo atleistas. Išvadą galima apskūsti tik pateikiant prašymą dėl peržiūros – numatyta galimybė motyvuotai paprašyti peržiūros arba priimti sprendimą sumažinti kompensaciją arba baudą. Prašymas pateikiamas per penkias dienas nuo pranešimo apie išvadą dienos, jį nagrinėja ir neatšaukiamą išvadą priima kita kolegija.

Kai pagal galutinį neatšaukiamą teismo sprendimą valstybinės teisinės pagalbos gavėjas įgyja turto arba reikalavimų, kurių vertė arba suma dešimt kartų viršija suteiktos valstybinės pagalbos vertę, jis privalo grąžinti valstybinę pagalbą. Grąžinimo procedūra nustatyta Skubos tvarka priimto nutarimo III skyriuje.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 10, 14, 17 straipsniai ir 50 straipsnio 2 dalis.)

16 Ar galiu apskūsti atsisakymą suteikti teisinę pagalbą?

Teismas nutartį dėl valstybinės teisinės pagalbos prašymo priima nešaukdamas šalių, paskelbdamas uždaramė posėdyje priimtą motyvuotą išvadą. Suinteresuotoji šalis per penkias dienas nuo išvados įteikimo gali pateikti išvados, kuria atmetamas valstybinės teisinės pagalbos prašymas, peržiūros prašymą. Peržiūros prašymą uždaramė posėdyje išnagrinėja kita kolegija ir teismas priima neatšaukiamą išvadą.

Valstybinę teisinę pagalbą gali būti atsisakyta skirti, kai jos prašoma piktnaudžiaujant teise, kai numatytos jos išlaidos yra neproporcingos bylos dalyko vertei ir kai jos prašoma ne siekiant apginti teisėtą interesą arba jos prašoma dėl ieškinio, prieštaraujancio viešajai arba konstitucinei tvarkai.

Jeigu ieškinys, kuriam išnagrinėti prašoma valstybinės teisinės pagalbos, priklauso ieškinių, kuriems galima taikyti mediaciją arba kitas alternatyvaus ginčų sprendimo procedūras, kategorijai, tikėtina, jog valstybinės teisinės pagalbos prašymas bus atmetas, jeigu pateikiama įrodymų, kad valstybinės teisinės pagalbos prašantis asmuo, prieš pradėdamas teismo procesą, atsisakė atlikti tokią procedūrą.

Prašymas skirti valstybinę teisinę pagalbą gali būti atmetas, jeigu pareiškėjas reikalauja žalos savo įvaizdžiui, garbei ar reputacijai atlyginimo, nes jis nepatyrė materialinės žalos, ir kai prašymas teikiamas dėl pareiškėjo

verslo arba savarankiško darbo.

Kai valstybinė teisinė pagalba skiriama ES valstybių narių piliečiams arba kitiems asmenims, kurių nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybės narės teritorijoje, Rumunijos centrinė institucija gali atsisakyti perduoti teisinės pagalbos prašymą kitai valstybei narei, jeigu toks prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas arba viršija Tarybos direktyvos 2002/8/EB taikymo sritį. Jeigu prašomos valstybės narės kompetentinga institucija teisinės pagalbos prašymą atmeta, Rumunijos centrinė institucija pareikalauja, kad pareiškėjas atlygintų vertimo išlaidas.

(Skubos tvarka priimto nutarimo Nr. 51/2008 dėl valstybinės teisinės pagalbos civilinėse bylose, patvirtinto Įstatymu Nr. 193/2008 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 15, 16, 45 ir 46 straipsniai.)

Papildoma informacija

Naudingos nuorodos:

[Nacionalinė Rumunijos advokatūrų sąjunga \(Uniunea Națională a Barourilor din România\)](#)

■ Paskutinis naujinimas: 22/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.